

PUMOMIG

Publieke opinie, (burger)actie, en beleid m.b.t. asielzoekers en vluchtelingen binnen een anti-immigratie context (Europa en België)

DUUR
15/03/2017 – 15/06/2019

BUDGET
689 844 €

PROJECT BESCHRIJVING

De Europese uitdagingen op migratiegebied hebben hun effect op de maatschappij niet gemist, daar de verdeeldheid tussen diegenen die zich verzetten tegen nieuwkomers en diegenen die hen verwelkomen alsmaar groter is geworden.

Dit onderzoeksproject analyseert de polarisatie van de publieke opinie, met als doel het huidige Belgische en Europese migratiedebat beter te kunnen kaderen. De focus ligt op attitudes, representaties, discoursen en acties van burgers met betrekking tot asielzoekers, en op de interactie tussen de nieuwkomers en de meerderheidsbevolking op lokaal niveau. Het vertrekpunt hierbij is de vluchtelingen crisis van 2015. Naast de houdingen van de bevolking tegenover asielzoekers en vluchtelingen richt het project zich ook op de interactie van die houdingen met de beleidsagenda omtrent asiel en migratie, en op de houdingen van de asielzoekers tegenover hun ontvangst in het gastland. Het onderzoek heeft hierbij twee doelstellingen. Ten eerste willen we de meningen ten opzichte van asielzoekers en vluchtelingen bestuderen vanuit Europees en Belgisch perspectief. Hierbij analyseren we ook hoe de nieuwkomers zelf over België en het asiel- en onthaalbeleid denken. Ten tweede willen we meer te weten komen over de polarisatie van de publieke opinie door het bestuderen van lokale acties voor en tegen vluchtelingen en asielzoekers. Daarbij gaan we ook na in hoeverre deze acties samenhangen met het beleid omtrent de nieuwkomers. Om de doelstellingen te realiseren, zijn vijf werkpakketten opgesteld die telkens een specifiek domein behandelen. De eerste twee werkpakketten zijn gericht op de ontwikkeling van een Europees vergelijkend perspectief met betrekking tot percepties over migranten, asielzoekers en vluchtelingen. Dit omvat zowel een cross-nationale kwantitatieve analyse van de publieke opinie als een aanvullende kwalitatieve vergelijking van vijf Europese landen (Zweden, Italië, Griekenland, Hongarije en Duitsland). De overige drie werkpakketten gaan dieper in op de Belgische situatie. Ten eerste staan de acties en reacties tegenover asielzoekers en vluchtelingen op lokaal niveau centraal, met een diepgaande analyse van de inhoud, determinanten en verantwoordingen. Daarbij wordt ook gekeken naar interacties tussen sociale groepen, zoals tussen de lokale bevolking en de asielzoekers, en de interactie tussen de houdingen van de lokale bevolking en het asiel- en onthaalbeleid. Ten tweede zal ook de mening van de asielzoekers zelf over hoe ze hun verblijf in België ervaren, zowel op administratief als op sociaal vlak, onderzocht worden. Als laatste zal een beleidsevaluatie worden gerealiseerd van het asiel- en onthaalbeleid, met speciale aandacht voor de interactie tussen het federale en lokale bestuur.

De focus van dit project ligt dus vooral op de relaties en dynamieken die bestaan tussen de lokale burgers en de asielzoekers en vluchtelingen. Daarmee nemen we ook thema's op waar algemeen minder aandacht aan wordt besteed in studies over migratie: de meerderheidsbevolking en de impact van migratiestromen op de sociale cohesie. De verwachte resultaten hebben betrekking op:

- een diepgaande en vergelijkende kennis van attitudes tegenover migranten, asielzoekers en vluchtelingen in Europa;
- een analyse van de factoren die attitudes van afwijzing, onverschilligheid en steun bepalen;
- een diepgaande analyse van de eigenheden van de huidige migratiestroom in vergelijking met vorige stromen;
- een diepgaande analyse van de discoursen, representaties en acties van lokale burgers en migranten, evenals de invloed daarvan op de lokale sociale cohesie;

PUMOMIG

- de identificatie van argumenten die de afwijzing van of steun aan asielzoekers en vluchtelingen verantwoorden;
- de analyse van de impact van het federaal beleid op de totstandkoming van discoursen, representaties en acties, evenals de impact van deze discoursen op het herdefiniëren van de politieke agenda.

Om bovenstaande werkpakketten te kunnen uitvoeren, is het gebruik van zogenaamde mixed methods aangewezen. Door deze methode te gebruiken, is het mogelijk om België met andere Europese landen te vergelijken. Daarnaast laat het toe om een vergelijking te maken met de onderzochte Belgische opinie gedurende de vorige migratiepiek in 1999-2000. De houdingen van meerderheids- en minderheidsgroepen tegenover migratie en de determinanten van die houding (gender, leeftijd, socio-economische en migratieachtergrond, omgevingsfactoren en politieke opportuniteitsstructuren) worden geschetst door middel van de volgende vijf methoden:

- vergelijkende kwantitatieve analyse van de publieke opinie over nieuwkomers;
- vergelijking van vijf Europese casestudies; (Zweden, Italië, Griekenland, Hongarije en Duitsland)
- focusgroepen;
- semigestructureerde interviews;
- analyse van openbare Facebookdata.

Wat betreft de sociale en politieke impact zal het project :

- good practices definiëren om de sociale cohesie op nationaal en lokaal niveau te verbeteren;
- beleidsaanbevelingen opstellen betreffende het asiel- en onthaalbeleid ten opzichte van migranten, asielzoekers en vluchtelingen.

Het project beoogt een internationale output. Op wetenschappelijk gebied zal een internationale conferentie georganiseerd worden aan het einde van het project, waar de belangrijkste bevindingen gepresenteerd zullen worden. De conferentie zal openstaan voor een breed publiek inclusief experts, beleidsmakers, belanghebbenden, burgers en migranten. Tussentijdse resultaten zullen worden gepresenteerd op internationale conferenties en workshops. Het onderzoeksnetwerk is ook van plan om enkele wetenschappelijke publicaties te produceren. Voor een zo goed mogelijke disseminatie van het project zal een policy brief geschreven worden met de belangrijkste resultaten voor Europese en Belgische beleidsmakers en belanghebbenden.

CONTACT INFORMATIE

Coördinator

Prof. dr. Andrea REA
Université Libre de Bruxelles (ULB),
Groupe de recherche sur les Relations Ethniques,
les Migrations et l'Égalité (GERME)
area@ulb.ac.be

Partners

Prof. dr. Bart MEULEMAN
Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven),
Centrum voor Sociologisch Onderzoek
bart.meuleman@kuleuven.be

Prof. dr. Marco MARTINIELLO
Université de Liège (ULiège),
Centre d'Études de l'Éthnicité et des Migrations
(CEDEM)
M.Martiniello@ulg.ac.be